

Posudek vedoucího na diplomovou práci Jindry Marešové

Příčiny nerovného přístupu romských dětí k plnohodnotnému vzdělání a analýza nástrojů směřujících ke zvýšení školní úspěšnosti romských žáků

Práce paní Marešové má sympatickou ambici zmapovat jeden z nejdůležitějších problémů v soužití Romů a majority – vzdělávání Romů, a sympaticky se snaží hledat vidět problém plasticky a hledat více druhů příčin, proč Romové nedosahují plnohodnotného vzdělání.

Práce je rozvržena dá se říci do dvou částí: historické, mapující problematiku vzdělávání Romů od Marie Terezie vpodstatě dodnes (konkrétně – což je sympatické, a není to samoúčelné - do 30.6.2011), a části dejme tomu analytické, směřující k tématu vyjádřenému názvem práce.

Z práce je bohužel jasný nepoměr mezi oběma částmi: historická, ne nezajímavá, ale do určité míry kompilační část, zabírá více než polovinu práce, kdežto část, která měla tvořit těžiště, teda analýza, o jen něco více než třetinu. Slibované výsledky výzkumu jsou minimální, a v práci dokonce z důvodu závěrečného spěchu nejdou přílohy, na jejichž možnou cenu lze usuzovat jen z odkazů na ně, které v práci bohužel rovněž z důvodu spěchu zbyly.

1. otázka či výzva na obhajobu tedy zní: Autorka by měla dokázat své tvrzení z počátku historické části že se jí zdařilo „přiblížit předcházející dějinná období se zřetelem na události, které měly vliv na vzdělávání Romů v České Republice (pro některá historická období v Českých zemích). (s.13), protože tato část se nechtěně stala dominantní. Měla by dokázat, že jí křivdím do určité míry provokativním tvrzením, že se jí nepodařilo dějiny a analýzu příliš propojit a práce je tedy přes svůj solidní rozsah 75 normostran torzem.

Velmi cenné na práci je, jak jsem již uvedl v úvodu, že autorka se snaží hledat všechny příčiny školního neúspěchu romských dětí v české škole, a tyto příčiny kategorizovat. Vyhýbá se tak častým klišé, se kterými se setkáváme jak pro-romském, tak proti-romském diskurzu (už uvedené mé formulace prozrazují, že nejde zrovna vždy o vědecké texty), kde se školní neúspěch přisuzuje 1 faktoru nebo nejlépe jedné straně (škole či Romům).

Přesto se autorka nevyhnula „aktivismu ve vědě“ v jiném smyslu: její tvrzení v analytické části včetně charakteristik jednotlivých škol jsou málo zakotvená a relativizovaná, málo doložená, příliš stručná. Text občas připomíná zprávu z grantu nebo osvětovou publikaci – stručnou heslovitou metodiku.

2. otázka či výzva na obhajobu tedy zní: Autorka by se měla pokusit lépe vymezit vědecký přístup k látce oproti přístupu dejme tomu politickému, a snažit se doložit, co by v případě více času na dokončení udělala proto, aby se vědeckému stylu práce přiblížila.

K práci s literaturou: mám pocit, že chybí kritické uchopené pramenů. Nenašel jsem třeba reflexi a odůvodnění toho, že Marešová používá popularizační knihu Horváthové Kapitoly z dějin Romů.

3. otázka či výzva na obhajobu tedy zní: Autorka by měla zhodnotit použité prameny.

V případě úspěšné obhajoby navrhuji známku „velmi dobře“, jinak „dobře“.

V Praze dne 18.9.2011

PhDr. Jan Červenka, Ph.D.